

„schlaifschtain“, „brav“, vi neznanlice? Italijane naj vpraša: „čemu pišete „civita catolica“, a ne „čivita katolika“, vi, harlekini?“ Horacija naj ošteje: „čemu pišeš „conscientia“ a ne „konsciencia“, ti, stari „bašibozuk?“ Dobrodušni Nемеc mu bo odgovoril: „Dummes Zeug!“ Bolj živi Italijan bo na-nj zakričal: „Corpo di Bacco, che furioso!“ A Horacij se bodo zadrli: „Candia afflavit eum!“ Hladni Rus se mu bo pa smejal ter bo rekel: Naši otroci vedó, kdaj se črka **ja** izgovarja kakor **ja**, kdaj kakor **jê** in kdaj kakor **ê**; gosp. M. pa, če hoče to znati, naj se uči, kakor se mi učimo tuje jezike prav govoriti.

Kaj naši gospodje pisatelji o jeremijadah gospoda M. mislijo, tega ne vem, a jaz za-se sem popolnoma soglasen z Rusi: slovenski otroci vedó, kako se v izgovarja, gosp. M. pa in tujci, če hočejo znati po slovenski prav govoriti, naj se učé.

Gosp. M., ki se v svoji basni: „u bodemo pisali namestu v“ s tako samoradno določnostjo na staroslovenščino in ruščino sklicuje, brez razlogov in dokazov trdeč, da predlog **v** je **u** ali **vê**, ali **vû** in Bog vedi kaj še, samo **v** ne, je dokazal, da niti azbuke staroslovenske in ruske ne zna.

Je tedaj vredno razbirati, kar je gosp. M. še dalje v št. 70—83. „Slov. Nar.“ nasanjal? Menim, da častiti čitatelji bodo pritrtili, da „najbolje storimo, ako to stvar stavcu „Slov. Nar.“ prepustimo, gosp. M. pa dovolj časa privoščimo“, da se navadi: 1) staroslovenske in ruske azbuke, 2) razločevati konsonante od vokalov in zlogov, 3) staroslovenskega in ruskega jezika (zakaj azbuko znati bi bilo vendar premalo za jezikoslovca), a k temu mu bo treba nekoliko let, 4) držati se predmeta, ne pa ogibati se ga, kadar se bo o kaki stvari pričkal, 5) da goloslovna trditev in beseda „dokažem“ še nič ne dokazuje, ampak da le razlogi, dovodi in dokazi dokazujejo, 6) da je zelo smešno in noroglavo, ako nevednež druge ljudi z „neznalnicami“ zmerja. Dokler gosp. M. ne dokaže, da je v teh šestih točkah dosegel polni vspeh, se ž njim ne bomo več pečali.

Popotne črtice.

Spisuje političen sitnež.

(Dalje.)

V Trebnjem se vstaviva „pod lipo“. Tam najdeva uže nekoliko gospodov, nekaj jih pa kmalu še pride, tako da je tudi tukaj večer le prekmalu pretekkel nam v pogovoru, ker smo bili vsi enega srca. O mraku se poslovim pri svojem prijatelju gospodu župniku dobrniškemu, kateri odrine proti domu, potem pak se izročim varstvu gostoljubnega gospoda dekana, ki mi je obljubil ta večer me pod svojo streho vzeti. Pri omizji našel sem zopet najodličnejšo družbo, in tudi tu smo napili marsikateremu, posebno pa še novemu poslancu grofu Barbotu. Vse okoli je bilo narodno, nemčurskega puha nikjer, nek „domači krivec“ pa uže pregnan, toraj smo bili lahko dobre volje.

O tem kraji sem uže enkrat obširneje pisal, toraj bi bilo odveč ponavljati staro. Le to bodi omenjeno, da po vsi okolici krepča pljuča prijetna narodna, slovenska vonjava, nemčurski ščurki si ne upajo nikjer na dan. Zjutraj sem se z zahvalo poslovil od gostoljubne hiše in njenih vrlih prebivalcev ter s pošto se dal „postaviti“ na drugo postajo, Mirno. Tudi to pot sem uže popisal, tu bodi le omenjeno, da sva se s postilijonom peljala bolj po domače in bi se bila enkrat tudi zvrnila, če bi nama ne bil na poti breg. Cesta je slaba, a zdaj so jo popravljali, to je, navozili in navalili so bili ná-njo ve-

likih skal, katere so na cesti s kladvi, pa tudi s kletvijo in nevoljo razbijali, to sem čul na ušesa in tudi videl z očmi. Vsakako je morala biti velika sila, predno so se tega dela lotili. Je pa tudi res velika tlaka, če morajo ljudje ceste delati takrat, kedar imajo po polji in vinogradih največ dela.

Vkljub slabi cesti sva pripeljala se o pravem času, malo pred poldnem na Mirno. Vas je še taka, kakor je bila takrat, ko sem bil zadnjič tam, le cerkve in zvonika se je novi gospod župnik usmilil, zdaj se oboje spravlja zopet v lepši stan, vse je v polnem delu. Moj opravek me je tudi peljal v farovž, kjer sem razen gospoda župnika po imenu in duhu mi znanega našel še starega prijatelja gospoda kaplana in potem še mnogo družih znancev. Farovško poslopje je pač še premajbno, prenizko in preozko, ali sedanja gospoda sta si naredila pod hribom lep vrt, kjer posamezni lahko piše, bere in premišluje, družba pak se tudi drugače lahko zabava. Pod vrtom je velik čebelnjak, in lastnik njegov, precej trebušen mož in čebelorejec, je ravno lovil roj, ki se je bil na češpljo obesil. Iz tega vrta se vidi tudi Vesteneckova grajščina, obširna v zidovji in posestvu, pa ljudje pravijo, da nič ne nese, kar je popolnoma verjetno, ker se mladi grajščak preveč z nemčursko politiko peča. On je tudi patron mirnske cerkve, toraj ni čuda, da je bila uže skoro podrtija.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Dvesto let stara želva (šildkrota).* Znano je, da želve nenavadno dolgo živijo in da dosežejo celo starost 200 let. To potrjuje velika želva, ki jo je v Floridi vjel ribič na Saint-Johus Riveru. Na hrbtu te želve se je bral napis: „Vjeta l. 1807. v reki San Sebastian, kasneje donešena od Indijanca v Matansos, in od tod v veliko Wekivo“. Velika Wekiva je staro ime Saint-Johus Rivera. Nad napisom bil je izdolben grb španjolski in letna številka 1700. Oni čas je Florida pripadala Španiji, katero so leta 1821. odstopili severnim državam Amerike. Lastnik kaže želvo svojim znancem, kateri je na hrbet še vrezal napis leta 1879., potem jo pa zopet izpustil.

* *V spomin cesarja Jožefa II.*, ki je 5. septembra 1779., tedaj pred 100 leti, oves kosil, se je v občini Kronstadt pri Rohitnici na Českem z veliko slovesnostjo postavil v spominek iz visocega kamena z napisom: „Tukaj je cesar Jožef II. 5. septembra 1879. oves kosil. Zgodilo se je pa to ob priliki, ko je cesar meje češke dežele obhodil in pri tem potovanja do njive prišel, kjer je Nace Rale v Kronstadtu oves kosil.

* *Velika starost ljudi na Ruskem.* Po vladnih poročilih je lani na Ruskem umrlo 105 oseb 100 do 105 let starih, 57 od 110 do 115 let, 12 oseb od 115 do 120 let, 8 oseb pa od 120 do 125 let starih umrlo. Med temi je bilo moških 132, žensk pa 139.

Naši dopisi.

V Vipavi 18. sept. — Zanašaje se na dopis Vašega telegramista, odkladal sem „Novicam“ sporočati o veseli narodni svečanosti, ki se je vršila pri nas v dan Malega Šmarna. Ker je prejšnji dan dež silno vročino nekoliko ohladil, zbralo se je v Log tako obilno ljudstva, da že mnogo let ne toliko; cerkveno svečanost povišali so letos tudi Št. Peterski pevci iz Goriškega, ki so v Logu pri deseti maši kaj lepo in veličastno kan. Marcinovo mašo peli. Po cerkvenem pravilu, ki je

trajalo do poldne, hitelo je vse v trg. Gostilnice so bile natlačene, posebno bolj odlični prostori, na pr.: „Pod Skalo“ in pri „Dolencu“, težko je bilo najti prostora in kaj za želodec, kar ni čudo pri toliki množici. Omeniti mi je, da so se čule sem ter tje lepe domoljubne pesmi, posebno pa so nas uže omenjeni pevci na Dolencevem vrtu, z lepo vbranimi glasovi jako razveseljevali. Naj jim bo srčna zahvala! V veliki radosti nam je prišla naenkrat četrta ura, pričetek „tombole“. Veselo občinstvo je hitelo na „Grofovo dvorišče“ nadejaje si priigrati za kmetijstvo koristnih dobitkov. Ta, vsakoletna „tombola“ je jako pametna naprava, in videti je, da se je narod vedno bolj vdeležuje. Po kratkem oddihu pa se je pričela „beseda“ na spomin Matiju Vrtovcu, nepozabljivemu pospešitelju umne vino- in sadjereje ter velikemu dobrotniku našemu narodu. Uže pred začetkom so bili vsi sedeži oddani, vsa dvorana natlačeno polna željnega poslušalstva. Z navdušenim glasom je slavil bogoslovec gosp. Lavrenčič ter razlagal zasluge neumrlega moža. Donelo mu je za to obilo priznanje. Po govoru stopi na oder vodja deželne vino- in sadjerejske šole g. R. Dolenc ter prebere pismo gosp. dr. Bleiweisa. „Bog živi našega očeta!“ je odmevalo po vsej dvorani. Tudi telegram tržaške čitalnice se je radostno z „živila“-klici sprejel. Slavospev v spomin Vrtovcu, kakor tudi oba ostala zbor, peli so naši pevci, združeni z vrlimi Podražani, pod vodstvom za lepo petje zeló vnetega gosp. H. Perneta, v občno zadovoljnost zbranega občinstva. Samospev „Daleč si proč!“ ki ga je pela priljubljena nam izvrstna pevka gospodičina K. Dolenceva, kakor tudi „dvo-spev“ gosp. Dolenca tudi s to gospodično, ganila sta nas do srca. — V šaljivi igri „Bob iz Kranja“ so se posebno odlikovali: gospoda V. Dolenc in Lakner, kakor tudi gospodičina Plajerjeva. Enako gladko se je vršila tudi druga gluma: „Kje je meja?“ To drobno delce ranjega gosp. Ogrinca ima mnogo zdravega poduka v sebi, posebno za prepirajoče se pravdarje. Tu se nam je pokazala v naravni podobi skrbne matere na našem odru priljubljena g. Ivanka Kobalova, kakor tudi še zeló mlada g. Lekanova z g. Planincem; oba pokazala sta nenavaden gledališki talent. Z eno besedo storili so vsi po svoji moči, da se je tako veselo praznoval spomin nepozabljivega rodoljuba. *) Čitalnica naša pa je počastila s tem činom gotovo sama sebe, kakor dobro omenja gosp. dr. Bleiweisovo pismo, kajti hvaležnost je lepa čednost, vredna priznanja.

Da se ta slavi dan še bolj v spominu ohrani, naj mi dovolijo „Novice“ ponatisniti še slavospev

V spomin Matiju Vrtovcu.

Povzdigni glas danes, Vipava!
Prepevaj navdušeno: „slava“!
Možu, rojaku naše krvi,
Zvezdi zemljaku čast naj doni!

Sin zvesti je bil domovine,
Priatelj vipavske doline,
Trto saditi zgledno učil,
Blagor množiti narod budil.

Naj slavno se toraj razvija
Tvoj uk nam, preblagi Matija!
Dokler domuje Slave tod sin,
Naj preslavljuje on Tvoj spomin!

*) V tem poročilu pa pogrešamo — kakor „Slovenčevo“ poročilo resnično pravi — ime za narodno stvar mnogo zasluženega gosp. Radosl. Silvestra, ki se je zopet ta večer v gledališki igri pokazal dramatičnega mojstra. Dolžnost nam je s temi vrsticami dopolniti poročilo. Vred.

Motnik 21. sept. — Odkar je bil letos shod zgodovinarjev in arheologov v Ljubljani smo se začeli tudi prosti ljudje na deželi za toliko važno stvar zanimati, kje in kod so nekdanji Rimljani ceste in selišča imeli. Posebno pa mi je dal v to povod članek v „Novicah“ pod naslovom „Radomeljska dolina v starem veku“. Da je pod Rimci cesta peljala čez Kamnik v tuhinsko-motniško dolino, zato imam jaz več dokazov krajnih in hišnih imen. V gornjem Tuhinu blizo Cirkš je hišno ime „pri Cestnem vrabcu“; v Špitaliču se tudi nekemu kmetu pravi „Cestnik“; obe kmetiji, kakor sem sam od starih ljudi pozvedel, ste bili že veliko poprej, predno so okrajno cesto okoli leta 1820. delali. Znano pa je, da je bila pot tu skozi rabljena v srednjem veku, torej je misliti, da so jo tudi Rimljani imeli. V Špitaliču je hribček, kateremu se „Tabor“ pravi. Narod pripoveduje, da je tukaj enkrat grajščina stala. Valvazor ne ve nič več o tej grajščini in „Taborju“. Ali ni bila tukaj kaka rimska trdnjava, na meji Italije in Norika? V Motniku je tudi hribček „Za gradišem“ imenovan, na katerem kres žgó. $\frac{1}{2}$ ure od Motnika, $\frac{3}{4}$ ure od Vranske na motniški cesti na Štajarskem se reče v „Gomilah“. Narod pravi, da so tukaj nekdanj pokopavali, in da še dandanes straši! Tedaj bi bila preiskava cele te doline dobro gradivo kakemu veščaku, gotovo bi se našle mnoge starinske reči. Spominjam se, da sem bral v neki tiskovini, da je bil v Motniku kamen skopan, ki je imel rimski napis z moškimi in ženskimi imeni. Torej je misliti in se bode tudi dokazalo, da je bila pod Rimci, kakor v srednjem veku, tuhinsko-motniška dolina obljudena in da je uže pod Rimci tu skozi cesta peljala, ter se blizo Vranskega na Sočici s Trojansko zvezala.

Gašpar Križnik.

Iz Škofje Loke 10. sept. (Zdihovanje po plemenskih bikih.) Ker smo dobili postavo, da živinorejci dobimo potrebnih plemenskih bikov, naj povem, kako krvavo za povzdigo govedoreje potrebujemo mi za pleme bikov. Naša Škofja Loka (samo mesto) ima 100 krav, vas Puštal zraven Loke 50, Sminc 30, Bodole 20, Suha 60, Stara Loka tudi kak h 50 krav, tedaj je v tej okolici kakih 310 krav, pa bika — nobenega, tako, da mora vsak kravo peljati k sv. Duhu ali pa v Žabnico, ali še ta dva sta zanikerna. In kako da ne bi bila! Ali ni to žalostno tem bolj, ker imamo med njimi veliko lepih in težkih krav? Silna potreba je tedaj, da vsaj za našo okolico dobimo kaka 2 dobra bika: enega težkega, drugega manjšega. Najbolj pripraven kraj za nju bil bi na Suhi pri županu, ki naj bi oba imel in težjega spuščal po 50, manjšega po 30 krajc. Ostro prepovedano bi moralo biti, za pleme si držati komu zanikernega junca, po katerem krave jalove ostanejo in so tako na škodo živinorejcem. Naj bi častiljiva kmetijska družba skrbela tudi za nas! *)

Iz Boštanja na Dol. 3. sept. — 31. u. m. je podružnica naša kmetijska za prvomestnika si izvolila g. Janeza Planinca, za podpredsednika pa g. Alojzija Drmela. Prepričani smo, da kakor mi kmetovalci tukajšnji, bode

*) Postava od 16 svečana letošnjega leta naklada županstvom dolžnost, da za svojo občino oskrbijo plemenskih bikov po onih potih, ki jih postava odločuje. Vaš župan ima resno voljo — to dobro vemo — na vsako stran na pomoč biti občini svoji. Ako ni uže priprav za izvršitev omenjene postave, posvetujte se ž njim, da se izvrši Vaša popolno upravična želja, in se mu od nobene strani ne stavijo ovire za tako živo potrebno reč. Družba kmetijska nima bikov, da bi jih darovala občinam; še to jesen pa jih bo nekoliko licitandando prodajala, in, če bode mogoče, pri tej prodaji ozir jemala na potrebščine občin. Vred.

gotovo tudi glavni odbor družbe kmetijske v Ljubljani zadovoljen s to novo volitvijo, kajti oba sta posestnika, vrh tega pa tudi iskrena rodoljuba, ki poznata težave kmetijskega stanú in bosta glavnemu odboru odkritosrčno poročala, kje nas čevelj najbolj žuli. Ker iz poročil v „Novicah“ vidimo, kako se glavni odbor prizadeva, pripomoči kmetijstvu v srečnejši stan, bilo bi le želeli, da se prav veliko gospodarjev vpiše v vrsto družbenikov kmetijske družbe.

Iz Ljubljane. — Zadnji dnevi so nam prinesli važne novice z Dunaja. Cesar smo uže težko pričakovali, smo včeraj zvedeli, namreč to, da cesarski patent sklicuje državni zbor na Dunaj 7. dne oktobra. Ta klic pomeni klic „na boj“ v zbornico poslancev, v katerem se ima odločiti osoda Avstrije za krajši ali dalji prihodnji čas. Da je skozi in skozi lažnjivo bilo vse, kar je ustavo verska stranka dosihmal ongavila o mirni spravi z državopravno stranko, to je v kljub fiasku v Lincu jasno zdaj ko beli dan. Nepoboljšljiva stranka hoče monopol vladni v svojih rokah imeti; čeravno je raztepena na več koscev, domišlja si še zmerom, da Nemeč mora gospod biti v Avstriji, kajti v ti brutaliteti jo je odgojila vlada sama preteklih 11 let. Radostni objavljamo, da se je grofu Hohenwartu, ki je 18. t. m. poklical k sebi v razgovor nekoliko voditeljev iz Českega, Moravskega, Poljskega in Gornje-Avstrijskega, posrečilo ustanoviti skupno državopravno stranko, katera razdeljena v 3 ali 4 klube bode o glavnih vprašanjih soglasno postopala, in, kakor „Politik“ pravi, bojevala se po načelu pruskega vojskovodje Moltkea, to je, „posamesno marsiral, pa skupno se tepla“. Grof Hohenwart je izkušen in izveden vojskovodja, ki ima zdaj za seboj armado vojakov, ki niso v politiki novinci, ampak možje, ki s svojo modrostjo bodo mu krepka pomoč zoper skupnega sovražnika, ohole nemške ustavoverce, kateri, če tudi sicer razcepljeni na več kampov, bodo služni, kedar bo šlo za to, da se odbijajo drugim narodom ravnopravnost in autonomne koncesije, in kedar bo šlo za vojni budget in vnanjo politiko. Tem huje bodo zato v zbornici poslancev borbe, ker grof Taaffe še zmirom ni do tiste eneržije dospel, katere je treba, da državopravna stranka se more popolno zanesti na nj. Upajmo vendar, da grof Taaffe, čegar težkega stanú nikakor ne preziramo, se bode odločno postavil na stran večine državopravne stranke, ko bode v adrešni debati videl, da le s to stranko more stati, brez nje pa mora pasti. Ne bojimo se sicer, da bi prihod pruskega moža „kvi in železa“, kneza Bismarka, nekoliko zbegal ministra gospoda grofa Taaffe-a v njegovi notranji politiki, ki gotovo vé, da, kar zgodovina pomni, Prus ni bil nikdar nikoli prijatelj Avstrije, in da vsaka ozka zveza Avstrije z Nemčijo — morebiti celo zoper Rusijo — bila bi najpogubnejša politika avstrijska. Bismark in Andrassy, naj sta si najtoplejša prijatelja, poveličevana od Nemcev, kaj pa je nam Slovanom pričakovati od njih, to pač predobro vemo. Naj bi ministerstvo, ki dandanes na krmilu vladnem stoji, Božja previdnost vodila tako, da ugame pravo Avstriji, ki je zdaj prav „Herkul na razpotji“!

— (Deželni in državni tukajšnji poslanci) imajo jutri popoldne shod, da se pogovorijo o važnejših zadevah za prihodnji državni zbor.

— (Iz seje dežel. odbora 18. septembra.) Za vino in sadjerejsko šolo na Slapu se za prihodnje šolsko leto razpiše troje, oziroma 5 deželnih štipendij in več mest za plačujoče učence; — pogorelcem v Trzini se ni dovolila deželna podpora, vendar dalo bi se trzinski občini nekaj podpore iz deželnega zaklada, ako bi se tam napravila požarna straža; — deželni inženir Vičel

je dobil nalog, da gre — kedar bo večja voda — ogledat vodotoč Pšate v Trzini in okolici, da potem poroča deželnemu odboru, kako bi se dale zaprečiti povodnje, ki jih dela Pšata okoli Trzina; — v cestni odbor za Kranjsko goro je deželni odbor izvolil kot svojega zastopnika gosp. Šlosareka, oskrbnika Klincerjevih fužin; — pritrdilo se je sklepu pomnoženega krajnega šolskega sveta v Višnjigori, da se v tamošnji ljudski šoli vpelje nemščina kot obligatni učni predmet.

— (Iz seje glavnega odbora za obdelovanje ljubljanskega močvirja. Dalje.) Nadalje predsednik dr. Kozler o tem, kako je glavni odbor skušal izvršiti želje deželnega glavarja viteza Kalteneggerja, v seji 23. marca t. l. odboru razodete, in pa naukaz deželnega odbora od 27. marca, poroča tako-le:

Odboru naročeni opravični red izdeluje odbornik dr. Poklukar.

Naročeno odboru poročilo o dosedanem delovanju odborovem ne more obširno biti, ker z malenkostno svoto, katero je odbor dozdej prejel, ni mogel o kulturnih delih, kakor je uže rečeno bilo, nikakoršne zdatne delavnosti razviti.

Pred vsem potrebno popravilo vladne sestave močvirskega okrožja (teritorija), ki je bila deželnemu zboru leta 1877. predložena, zavoljo pomanjkljivosti pa zavržena, je odbor izvršil in bode odbornik gosp. Peruzzi o tem delu posebej poročal.

Da se vsemu v okom pride, kar bi utegnilo 17000 hektarov mahovja zopet zamočviriti, je, kakor je uže omenjeno bilo, odbor opozoril mestno gospósko in pa vsa druga županstva, katerih občine so dolžne vzdržavati grabne in kanale v potrebnem stanu, da storijo, kar je za to treba. Gosp. odbornik Potočnik je prevzel nalog, v imenu odborovem ogledati dotična dela ljubljanske mestne gospóske in vseh družih občin, in je to svojo nalogo izpolnil ter glavnemu odboru o tem poročilo izročil. Poročilo to se kmalu izroči deželnemu odboru. Pri tej priliki izreka predsednik zahvalo mestni gosposki za to, da jo je volja do dobrega iztrebiti strugo Ljubljanice in jo v dobrem stanu ohraniti.

Kar se tiče odborovega finančnega gospodarstva, o katerem ima odbor podati račun deželnemu odboru, poroča predsednik, da je odbor dozdej prejel le dva zneska: enega s 100 gold. 3. dne septembra lani, drugega pa s 600 gold. letos 18. julija. Prvih 100 gold. je prosil odbor za to, da si napravi to, kar je za opravo pisarnice, za katero mu je kmetijska družba brezplačno odstopila eno sobico, in za nekatere druge potrebščine vsled §. 15. močvirske postave treba bilo. Ta znesek (100 gl.) se je, ker si odbor ni še mogel svoje lastne blagajnice omisliti, izročil gosp. Brusu, blagajniku družbe kmetijske, s prošnjo, da ga on spravi in proti pobotnicam naukazane zneske izplačuje. Ta uboga zaloga je uže zdavno vsa pošla in čez to se je uže več izdalo. Druga svota (600 gold.) je po ukazu c. kr. deželne vlade namenjena za iztrebo Zornice in nesrečnega Cornovega grabna. Ker glavni odbor o tej porabi ni še nič ukrenil, se je na ime glavnega odbora 24. julija t. l. naložila v tukajšnji eskomptni banki.

Predsednik razodeva obžalovanje močvirskega odbora, da deželni odbor tako malo zaupanja stavi do njega, da bi dovoljenih 100 gold. ne obrnil tako, kakor je prav in treba, in navaja, da glavni in ožji odbor sta sestavljena iz 21 mož, ki so deloma veliki, deloma pa manjši posestniki močvirja, obrtniki, župani, tehniki, juristi, deželni in državni poslanci, ki poznajo postavo za obdelovanje močvirja in njega blagor, in katerim se zaupati sme, da znajo gospodariti s 100 gold. — Dalje predsednik obširno razlaga, da je odboru uganjka, kako bi sestavil preliminarne o dohodkih in stroških,

če nasproti jasni postavi se stroški ne pokrivajo po §. 35. postave. Da bi odbor pričel svoje delovanje s tem, da bi kar davke razpisal na zemljišča, dokler še ni popolno dogano in po sklepu deželnega zbora potrjeno, katera zemljišča spadajo v okrožje močvirja in katera ne, to se vendar od odbora zahtevati ne more, ki ne sme samo fiskalne interese pred očmi imeti, ampak tudi korist močvircev, ki so zaradi večkrat se ponavljajočih povodinj skor vsako leto v velikih težavah, pa vendar, kolikor le morejo, donasajo k stroškom obdelovanja močvirja. Prva in glavna potreba je, da se po izvedencih, ki so uže v drugih deželah močvirja na suho devali, temeljit načrt naredi, kako tudi ljubljansko močvirje po preteku 53 let do te sreče dospe. — Konečno izreka prvosednik zaupanje, da bodo deželni odbor, deželna vlada in sl. ministerstvo poljedelstva pripomogli močvirskemu odboru, da od Nj. veličanstva potrjena postava od leta 1877. ne ostane mrtva črka na papirji, ampak se izvrševati začne in v malo letih izvrši na korist velike močvirske zemlje, ki bode tudi na korist celi deželi kranjski in pa državi. Ker je to zaupanje, ki ga je danes izrekel predsednik, se uže opravičilo po dopisu c. k. deželne vlade od 17. t. m., katerega smo uže omenili v zadnjem našem listu, se zdaj lahko na stran pustijo upravičene pritožbe odborove, ki so se čule v današnji seji, konečno na to segajoče, da gre deputacija zaupljivo do gosp. ministra grofa Falkenhayna na Dunaj, in mu, kakor sta odbornika Potočnik in Lasnik nasvetovala, odkritosrčno razloži, da „nervus rerum gerendarum“ je, kakor povsod, tako tudi tukaj — denar, tega pa uže nabragna leži 71.059 gold. 82½ kr. na korist močvirju.

(Kon. prih.)

— (Na vinorejski kongres na Dunaji) se je kot zastopnik družbe kmetijske goriške podal gosp. prof. Povše, — kot zastopnik družbe kmetijske kranjske pa gosp. Ogulin, podpredsednik podružnice novomeške. Pred odhodom je centralnemu odboru družbe kmetijske naznanil, da k 5. oddelku zborovih razprav bode dodal 3 predloge za odpis davka po vremenskih uimah poškodovanih nogradov in pa za oproščanje od davka na novo zasajenih nogradov.

— (Zlato mašo) je v nedeljo 14. dne t. m. obhajal prečastiti gosp. Edvard Polak, častni kanonik, dekan v Leskovcu, mnogozaslužen in občespoštovan gospod.

— Gosp. Gotarda Nollija, kleparskega pomočnika, ki je nedavno srečno se povrnil iz vojske v Bosni, e zadela grozna nesreča, da je s strehe kapelice v posilni delalnici, katero je kril, padel in se tako poškodoval, da je malo dni potem umrl. Ta nesreča v častiti rodovini je vzbudila veliko milovanje v našem mestu.

— Zopet je Ljubljana izgubila rodoljubnega in občespoštovanega meščana: gospod Anton Perme, posestnik in obrtnik, je po dolgi srčni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, 23. dne t. m., 64 let star, umrl. Danes popoldne ob 5. uri je pogreb. Bodi zemljica lahka značajnemu rodoljubu!

— (Strašna dogodba) je pretresla v nedeljo zjutraj naše mesto: Večletni marljivi in zanesljivi, le včasih vinjeni služabnik v pisarnici deželnega odbora Hofman je v naglem popadku besnosti, o kateri zdravniki psihologi mnogo žalostnih skušinj imajo, najprej svojega vseskozi prisrčno ljubljene 4letnega sinka, potem pa sebe v svoji sobi obesil.

— (Javna tombola) na korist blagajnice 1. ljubljanskega društva v pomoč in oskrbljevanje bolnikov v Ljubljani bode, kakor je bilo uže v zadnjem našem listu naznanjeno, v nedeljo popoldne ob 3. uri na kongresnem trgu zraven zvezdnega drevoreda. Dobitki bodo

sledeči v srebernem denarji: 5 tern po 5 gold., 4 kvarterne po 10 gold., 3 kvinterne po 20 gold. in dve tomboli: prva za 100 gold., druga za 50 gold. Vsi dobitki skupaj znašajo 275 gold. Tablica velja 20 kr.; dobivajo se že zdaj pred tombolo v vseh tobakarijah in v nekaterih štacunah. Ako je v nedeljo vreme neugodno, se tombola preloži na drugo nedeljo. — Nadejati se je, da bode tudi letošnja tombola imela deležnikov toliko ali še več kakor lani, ker njen namen je dobrodeln.

Dobitki za tombolo v nedeljo 28. septembra so videti v Karingerjevi prodajalnici na velikem trgu. Na to opozorujemo sl. občinstvo z željo, da si po ogledu okusno in umetno zadelanih in okinčanih Fortunnih daril, nakupi mnogo številčk v korist bolnim in revnim. — Odbor komisije za mestne reveže je obrnil se do komisije za javno tombolo s prošnjo, naj bi se od čistega dohodka oddalo nekaj tudi mestnim revežem. In dotični odbor je odločil ¼ v ta namen. Tombola bo toraj na korist bolnim delavcem in sploh mestnim revežem.

— (Rudarska gosposka v Idriji) razglasa, da kupi 1000 hektolitrov pšenice, 1000 hektolitrov rži in 400 hektolitrov koruze. Ponudbe se pismeno izročijo do 9. oktobra t. l. do 12. ure dopoldne; ponudba mora imeti kolek za 50 krajc. Ponudbi se mora priložiti 10 perc. vadium. Žito mora biti skozi in skozi čisto in suho, hektoliter pšenice mora najmanj 77, rži 69 in koruze 75 kilogramov vagati. Ena polovica žita se mora do konca oktobra, druga polovica pa do konca novembra v Idrijo postaviti. Kdor vse na drobno o tem hipu hoče izvedeti, naj se obrne do c. k. rudarske gosposke v Idriji.

— (Iz Zagreba) je došlo vredništvu „Novic“ nekoliko srečk po 50 krajc. za dobrodelno loterijo, ki bode na korist naprave „deškega semenišča in gimnazija“ v Zagrebu meseca novembra t. l. Silno pomanjkanje duhovnov je povod tej loteriji, za katero so sami sv. oče papež, presv. cesar in cesarica in drugi odlični dobrotniki darovali krasne dobitke. Tudi najmanjši dobitok je vreden 5 gold. Odbor te loterije vabi tudi nas Slovence k udeležbi te loterije, za katere se srečke dobivajo pri vredništvu „Novic“.

— (Za mladino) je krasnih 6 knjižic ravno kar prišlo na svetlo v tukajšnji knjigarni Kleinmayer-Bambergovi. Povestice, katere te knjižice obsegajo, naznanja današnji „Oglasnik“. Mi v toplo jim priporočilo rečemo le to: Pravljičice 3 večih in 3 manjših knjižic so mladini za berilo dobro izbrane, podobne, katerih imajo knjižice veliko, so jako lične, jezik lep in lahko umeven. Res, da smo za otroški svet pogrešali dozdej takega berila.

— (Sv. Mohora družba v Celovcu) je ravno kar razposlala svojim udom letošnje knjige, in sicer te-le: 1. „Slovenski Goffine ali razlaganje cerkvenega leta“, predelal Lamb. Ferčnik, dekan v Zabnicah. 2. snopič. 2. „Šmarnice naše ljube Gospé presvetega Srca“, spisal Janez Volčič, duhoven ljublj. škofije. 3. „Slovenski spisovnik, svetovalec v vseh pisarskih opravilih“, spisal Andr. Praprotnik. 4. „Občna zgodovina za slovensko ljudstvo“, spisal Josip Starè, kr profesor više realke v Zagrebu. 6. snopič. 5. „Koledar družbe sv. Mohora za prestopno leto 1880.“

— Najnovejši list „Brenčeljna“ je poln šaljivega blaga politiške in druge vrste. V prvi pesmi pozivlja ministra Taaffe-a, naj delo prične in „pokaže rogé“ nasprotnikom miru in sprave v Avstriji. Resnici menda blizo je pogovor med Herbstom in pa baron Taufrejem v shodu ustavovercev v Lincu. In tako je še več družega dobrega zrnja v njem.

— Iz Ptujja vrnivši se naši gosp. pevci čitalniški ne morejo dosti pripovedovati o ljubeznjivem sprejemu, ki so ga ondi našli, pa tudi o topli pohvali, ki so jo

žele njihove pesmi v ondašnji nedeljski besedi. Pa vsaj tudi ne more drugače biti, kedar pridejo „svoji k svojim“.

— „Novice“ so uže povedale svojim bralcem, da je preč. knezoškof ljubljanski podelil gosp. Davorinu Trstenjaku župnijo v Starem Trgu na Štajarskem. „Slov. Gospodar“ je v zadnjem listu prinesel članek iz Ponkve, kateri s tako prisrčno besedo slovó jemlje od ljubljenege dušnega pastirja, da mu je res moralo težko biti zapustiti kraj, kjer je 11 let pastiroval.

— (Poziv.) Pevska šola in redne pevske vaje za sezono 1879/80 se začnó v čitalnici 1. oktobra, in sicer: pevska šola za gospice je vsak četrtek ob 6. uri zvečer, — pevska šola za gospode vsako sredo in soboto ob 8. uri zvečer, — pevske vaje za zbor pa so vsak torek in petek ob 8. uri zvečer. — Častite gospice in gospodje, ki imajo veselje in zmožnost za petje, naj se oglasijo vsi v gori navedenih urah v čitalnični pevski sobi ali pa pri pevovodji gosp. Valenti. — Temu vabilu dostavljamo le še to, da se te šole in zborovih vaj morejo udeležiti tudi gospice in gospodje, ki dozdej niso bili društveniki čitalnice.

Odbor čitalničin.

— (Pobirki iz časnikov.) Ko je glavár dunajskih judovskih časnikov „Neue fr. Presse“ v svojem sabotnem listu v vvodnem članku ministra Taaffe-a za strežaja Hohenwartovega obdelal, dôbo Hohenwartovega ministerstva pa „kislemu vinu“ primerjal, katerega želo-dec ustavovercev ni mogel prenesti (kakošen brutalen celotizem!), se je v dopisu iz Ljubljane zaletel v našo kmetijsko družbo, češ, da namesti s kmetijstvom se ona ukvarja z narodno politiko. Ker vse in tudi najzmerniše zahteve naroda slovenskega nemčursko judovsko časništvo proklamuje kot „fanatizem narodnih klerikalcev“ in dopisun ljubljanski jim tudi to v hudo-delstvo šteje, da zahtevajo slovensko kmetijsko šolo, se je v gori omenjenem dopisu ljubljanskemu buteljnu primeril malheur, da očita centralnemu odboru družbe kmetijske nevednost o ribških razmerah kranjskih, češ, da se je „predsednik“ dr. Bleiweis (!) hotel rešiti iz zadrege s tem, da je „seinen Parteigenossen“ dr. Ahačiča naprosil, naj on izdela referat, in ker tudi ta ni bil zmožen popolne rešitve, se je naprosil „ein Fischerei-Diletant.“ Kakor butelj ne ve, kdo je predsednik družbi kmetijski, tako tudi ne ve, da je dr. Ahačič ud centralnega odbora in izvedenec o ribških zadevah, ki je prevzel dotični referat o vprašanih vladnih, kakor je to pri vseh odborih navada, da posamezni udje njegovi sprejemajo referate svojega odseka. Tù tedaj ni šlo za nobeno „nationale Parteigängerei“. In da je centralni odbor še dalje iskal poizvedeb o ribških zadevah z naj udov centralnega odbora, je vsacemu — samo „Pressinemu“ butelju ne — jasno, kdor vé, da zarad 40letne anarhije v ribštvu kranjskem niti družba kmetijska, niti c. k. deželna vlada, niti c. kr. ministerstvo prav ne poznajo tukajšnjih ribških pravnih razmer. Zato je po vseh teh pozvedbah, za katere je brez vspeha pojasnila iskal centralni odbor tudi pri starih ribičih, poročal odbor c. k. vladi, kar je mogel in znal, pa vrh tega posebno povdaril to, naj vlada pred vsem po c. k. okrajnih glavarstvih dá napraviti ribški kataraster, da se zvedó pravne razmere med nekdanjimi grajšinami in družimi upravičenci in neupravičenci. Dokler tega ni, bode ležalo vse ribštvo v temoti, kakor je dandanes. — To naj služi v pojasnilo poštenim bralcem judovskega časnika, — s cigani pisunskimi pa nimamo nič opraviti.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesarski patent od 22. dne t. m. sklicuje državni zbor na 7. dne oktobra.

— Nemški državni kancelar knez Bismark je v nedeljo zvečer prišel na Dunaj, da, kakor pravi, vrne prijateljski pohod grof Andrassy-a v Gastajnu. Da prihod Bismarkov vendar z ozirom na Rusijo, katere prijateljstvo do Nemčije se čedalje bolj razdira, in ozirom simpatij Francije do Rusije kaj več pomeni kot samo to, to pojó uže vrabci po strehah. Tukajšnji časniki pripovedujejo, da sta Bismark in Andrassy v shodu, ki je 22. dne t. m. 3 ure trajal, pretresala dandanašnji in prihodnji stan evropskih vprašanj; priznala sta, da danes ni mir Evrope v nikakoršni nevarnosti, a da se za prihodnje ohrani le v zvezi Avstrije z Nemčijo (?). — Sprejet je bil Bismark tudi od cesarja in v vseh viših krogih jako častno, kakorse ugaja slavnemu gostu, a zapazilo se je vendar tudi to, da je nadvojvoda Albrecht one dni zapustil Dunaj in šel v Galicijo inšpicirat ondašnje vojno krdelo. — Presmešni so vendar dunajski ustavoverski časniki, ki so tako zaljubljeni v svojega „boga“, da od nog do glave starca popisujejo in da celó njegovega psa, ki ga „reichshund“ imenujejo, niso pozabili z dostavkom, da „na zadnji desni nogi šepa“!

— Govori se, ali je res ali ne, ne vemo, da minister Korb, Stremajer in Horst hočejo odstopiti, če bi v adresni debati večina ustavoverske stranke kazala upor zoper sedanje ministerstvo, kajti to bi žalilo njihovo ustavovernost.

V Levovu. — 22. dne t. m. je bil Smolka za državnega poslanca izvoljen z 1501 glasom izmed 1529. Slava možu, ki je Slovan z dušo in telesom in ne samo Poljak!

Iz Dalmacije. — 18. dne t. m. je bil dr. Klaić v Zadru enoglasno (s 136 glasovi) za državnega poslanca izvoljen. Slava narodojaku, ki bi ga bili v državnem zboru težko pogrešali!

Nemčija. — Da Nemci uže mislijo na mogočost kake vojske s Francosko, se kaže po tem, da je cesar Viljem začel obiskovati novi nemški deželi, Alzacijo in Lotarinško. Bil je uže na več krajih in listi poročajo, da so ga prebivalci navdušeno sprejemali. Ta navdušenost je pa menda bolj narejena kakor naravna, ker prebivalci se niso navadili še nemškega gospodarstva in bi o kaki vojski potegnili prej s Francosko, ko z Nemčijo. To v Berlinu dobro vedó, zato se je napotil cesar sam pridobivat simpatije in srca prebivalcev teh od Francoske l. 1870. odtrganih dežel za Nemčijo. Tako vse nekako po vojski diši.

Iz Bosne. — Naša vojska zaseda zdaj, nemotena od turške, turška mesta Plevlje, Priboj in Priepolje. — Ker se je zasedba tako nepričakovano ugodno izvršila, bo prišlo toliko vojakov nazaj, kolikor jih tam za varnost in ohranjenje mirú in reda ne bo potrebnih.

Žitna cena

v Ljubljani 17. septembra 1879.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 94 kr. — banaške 9 gold. 93 kr. — turšice 5 gold. — kr. — soršice 6 gold. 93 kr. — rži 5 gold. 39 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.